

MRF 2023.45

Retten på Frederiksbergs dom af 24. marts 2023, sag BS-41375/2021-FRB

Advokatfirmaet A mod Miljøstyrelsen (adv. Britta Moll Bown)

Advokatfirma, der ejede en varebil fra 2000, havde ikke krav på midlertidig dispensation fra miljøbeskyttelseslovens regler om partikelfilter i miljøzoner. Miljøstyrelsen frifundet for påstand om strafald af fem bødeforelæg for ulovlig kørsel med varebilen i miljøzone.

Ved en ændring i 2019 af miljøbeskyttelseslovens regler om miljøzoner i større sammenhængende byområder blev i det lovens § 15 b, stk. 2, bestemt, at dieseldrevne varebiler, der er indregistreret før 1. januar 2007, skal have monteret et partikelfilter for at opnå lovlig adgang til en miljøzone fra og med den 1. juli 2020. Efter § 15 c kan miljøministeren i særlige tilfælde dispensere fra partikelfilterkravet efter nærmere regler fastsat i den tekniske miljøzonebekendtgørelse. I august 2020 fik advokatfirmaet A, der var beliggende inden for miljøzonen omkring København, og som ejede en varebil indregistreret i 2000, midlertidig dispensation fra partikelfilterkravet indtil 30. juni 2021. Da A ved udløbet af denne periode ikke havde eftermonteret et partikelfilter på varebilen, ansøgte A på ny om dispensation med henvisning til, at partikelkravet ramte A atypisk hårdt, bl.a. fordi eftermontering af et partikelfilter væsentlig oversteg den gennemsnitlige pris. Miljøstyrelsen meddelte i juni 2021 afslag på ansøgningen, da der ikke fandtes at foreligge de fornødne særlige omstændigheder. Uanset dette blev A's varebil i perioden fra juni 2021 til januar 2022 ved fem lejligheder observeret i miljøzonen uden partikelfilter, og Miljøstyrelsen udstedte derfor fem bødeforelæg til A. A anlagde

herefter retssag mod Miljøstyrelsen med påstand om dels, at styrelsen skulle meddele midlertidig dispensation fra partikelfilterkravet, dels at styrelsen skulle strafalde de fem bødeforelæg. Miljøstyrelsen påstod frifindelse. Sagen blev behandlet efter reglerne om småsager. Retten lagde til grund som ubestridt, at A's varebil var omfattet af partikelfilterkravet, og bemærkede, at efter de daværende regler om dispensationsadgangen i miljøbeskyttelseslovens § 15 c, skulle Miljøstyrelsen bl.a. meddele dispensation, hvis kravene ramte ansøgeren på en sådan måde, at de fik karakter af et ekspropriativt indgreb. Retten udtalte, at spørgsmålet om, hvorvidt A havde krav på dispensation, beroede på en konkret helhedsvurdering af samtlige relevante faktorer, og at Miljøstyrelsen havde foretaget en konkret bedømmelse med inddragelse af de relevante og fornødne faktiske oplysninger. Retten fandt derfor ikke, at der var grundlag for at tilsidesætte styrelsens skønsmæssige vurdering. På denne baggrund, og da det efter oplysningerne i sagen måtte lægges til grund som ubestridt, at A's varebil ved fem forskellige lejligheder havde befundet sig i en miljøzone uden at have påmonteret partikelfilter, fandtes bødeforelæggene ligeledes at være pålagt med rette. Miljøstyrelsen blev på den baggrund frifundet.

Kommentar: I forbindelse med indførelsen af de skærpede miljøzonekrav med lov nr. 590 af 13. maj 2019 blev det besluttet, at håndhævelsen af miljøzonereglerne skulle skærpes. Ved lov nr. 808 af 9. juni 2020 blev der derfor indført regler i miljøbeskyttelsesloven om kontrol baseret på automatisk nummerpladegenkendelse ved kamerakontrol og om betinget objektivt strafansvar for ejeren (brugeren) af køretøjet. Aflæsningen af nummerpladen sammenholdes med oplysninger i Køretøjsregistret, der herefter sendes til Miljøstyrelsen med henblik på retsforfølgning. Samtidig er der i miljøbeskyttelseslovens § 110 d indført hjemmel for Miljøstyrelsen til at udstede administrative bødeforelæg ved overtrædelse af partikelfilterkravene. Det er ganske atypisk, at A efter modtagelsen af fem bødeforelæg i den ovenstående sag anlagde civilt søgsmål mod Miljøstyrelsen med påstand om, at A med tilbagevirkende kraft havde krav på en midlertidig dispensation fra partikelfilterkravet, og at Miljøstyrelsen skulle strafalde bødeforelæggene. Et bødeforelæg er en tilkendegivelse fra myndighederne om, at en sag kan afgøres uden retslig forfølgning, hvis den sigtede erklærer sig skyldig og rede til at betale den i bødeforelægget angivne bøde. Baggrunden for reglerne om bødeforelæg er at spare både den sigtedes og domstolens tid og besvær med ubetydelige bødesager, jf. Trine Baumbach i Carsten

Henrichsen og Peter Pagh (red.), Smæk for skillingen, 2015, s. 142 f. Konsekvensen af, at den sigtede ikke vedtager bødeforlægget eller forholder sig passivt, er, at Miljøstyrelsen må indgive politianmeldelse, hvorefter anklagemyndigheden kan rejse straffesag mod den ansvarlige. Under en sådan straffesag kan der ifølge motiverne til miljøbeskyttelsesloven ske en prøvelse af bl.a., om oplysningerne om partikelfilter er korrekt (lovforslag nr. L 170, saml. 2019-20, alm. bem., pkt. 2.4.3). Under hensyn til den særlige konstruktion af bødeforlægsordningen, som bl.a. er begrundet i retssikkerhedsmæssige hensyn, forekommer det betænkeligt og uhensigtsmæssigt, at der under en civil sag mod tilsynsmyndigheden – som i ovenstående tilfælde endda blev behandlet efter reglerne om småsagsprocessen – sker en prøvelse af bødeforlæggets retsmæssighed, da et sådant spørgsmål bør afklares i forbindelse med en eventuel straffesag. Derimod kan spørgsmålet, om A havde krav på dispensation fra partikelfilterkravet, fint prøves i en sag mod Miljøstyrelsen, og havde A fået medhold i denne påstand, skulle bødeforlæggene (og en eventuel straffesag) uden videre være frafaldet.

RETEN PÅ FREDERIKSBERG DOM

afsagt den 24. marts 2023

Sag BS-41375/2021-FRB

Advokatfirmaet A

mod

Miljøstyrelsen
(advokat Britta Moll Bown)

Denne afgørelse er truffet af dommerfuldmægtig Marike Leroy.

Sagens baggrund og parternes påstande

Retten har modtaget sagen den 28. oktober 2021.

Sagen angår prøvelse af en afgørelse af 25. juni 2021 fra sagsøgte, hvorefter sagsøger fik afslag på dispensation fra kravet om montering af partikelfilter i dennes varebil, i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 15 c, stk. 1.

Advokatfirmaet A har nedlagt følgende påstande:

1) Sagsøgte Miljøstyrelsen tilpligtes at meddele sagsøger Advokatfirmaet A dispensation fra partikelfilterkravet i Miljøbeskyttelseslovens § 15 b, stk. 4., for køretøj Nr. X for perioden 1. juli 2021 til 3. januar 2022.

2) Sagsøgte tilpligtes at frafalde de fem bødeforlæg, udstedt til varebil med registreringsnummer Nr. X, i perioden 25. juni 2021 til 3. januar 2022.

Miljøstyrelsen har nedlagt påstand om frifindelse.

Retten har behandlet sagen efter reglerne om småsager.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Parternes synspunkter

For Advokatfirmaet A er der i det væsentlige procederet i overensstemmelse med stævning af 28. oktober 2021 og replik af 20. april 2022, hvoraf fremgår blandt andet:

" ...

Til støtte for den nedlagte påstand gøres det gældende,

at sagsøger ved lovens ikrafttræden var såvel bosiddende som erhvervsdrivende et sted, hvor der efterfølgende blev oprettet miljøzone,

at sagsøger bliver atypisk hårdt ramt, idet sagsøger hindres i både erhvervskørsel og privatkørsel,

at sagsøgers økonomiske situation i 2020 og 2021 ikke muliggør udskiftning af bilen,

at eftermontering af partikelfilter ikke er mulig, eller væsentlig overstiger den gennemsnitlige pris derfor,

at kravet om partikelfilter, i sagsøgers tilfælde, har karakter af ekspropriation,

at sagsøgtets afslag på dispensation, betyder at sagsøger - der er bosiddende og driver erhverv i København – tvinges til at afhænde sin bil, og erhverve en anden, for at opretholde sin eksistens.

..."

For Miljøstyrelsen er der i det væsentlige procederet i overensstemmelse med påstandsdokumentet af 24. februar 2023, hvoraf fremgår blandt andet:

" ...

3. Anbringender

Miljøstyrelsen gør til støtte for påstanden om frifindelse gældende, at sagsøger ikke har krav på dispensation fra kravet om partikelfilter på varebilen med registreringsnummer Nr. X , og at Miljøstyrelsen med rette har givet afslag på dispensation til varebilen.

I henhold til miljøbeskyttelseslovens § 15 b, stk. 2, nr. 11, skal der fra den 1. juli 2020 i en miljøzone på varebiler drevet af en motor med kompressionstænding være monteret et partikelfilter, medmindre køretøjet er registreret første gang den 1. januar 2007 eller senere.

Varebilen Nr. X er indregistreret første gang den 4. juli 2000, og varebilen er dermed omfattet af kravet om partikelfilter.

I henhold til miljøbeskyttelseslovens § 15 c kan miljøministeren i særlige tilfælde dispensere fra kravene om partikelfilter, og ministeren er bemyndiget til at fastsætte regler om dispensation.

Beføjelsen til at dispensere er i § 12, nr. 9, i bekendtgørelse nr. 1514 af 25. juni 2012 delegeret til Miljøstyrelsen.

Nærmere regler om dispensation er fastsat i § 14 i bekendtgørelse nr. 948 af 21. juni 2020 om krav til dieseldrevne lastbiler, busser og varebiler i kommunalt fastlagte miljøzoner m.v.

”§ 14. Miljøstyrelsen kan efter ansøgning fra ejeren eller brugeren af et køretøj meddele dispensation fra kravene i miljøbeskyttelseslovens § 15 b, stk. 1, nr. 1 og 2, og stk. 2, nr. 1-3, hvis eftermontering af et partikelfilter på et køretøj vil være sikkerhedsmæssigt uforsvarlig, eller hvis særlige forhold ved køretøjet tilsiger det, og andre omstændigheder i øvrigt taler derfor, herunder at en dispensation vil være af underordnet betydning for miljø- og sundhed.

Stk. 2. Miljøstyrelsen skal efter ansøgning fra ejeren eller brugeren af et køretøj meddele dispensation fra kravene om et effektivt partikelfilter, hvis kravene rammer ansøgeren på en sådan måde, at de får karakter af et ekspropriativt indgreb.”

Miljøstyrelsen har med rette i afgørelsen af 25. juni 2021 fundet, at sagsøger ikke har krav på dispensation i henhold til § 14, stk. 1, da der ikke foreligger særlige omstændigheder, der medfører krav på dispensation.

Kravet om montering af partikelfilter på varebiler blev indført ved lov nr. 590 af 13. maj 2019, der trådte i kraft den 1. juli 2020. Praksis for administration af beføjelsen til at dispensere er beskrevet i lovforslag L191 af 28. februar 2019 (bilag D). Det fremgår af lovforslagets afsnit 2.5.3, at dispensationspraksis vil følge den linje, som er fastlagt for lastbiler og busser beskrevet i afsnit 2.5.1, og at der vil være behov for at udvikle en selvstændig praksis, men hovedhensynene vil være de samme, som finder anvendelse for lastbiler og busser.

Det fremgår af lovforslagets afsnit 2.5.1, at der gives mulighed for dispensation til unikke specialkøretøjer, dispensation, hvor montering af filter ikke er teknisk muligt, og dispensation til offentlige aktiviteter af samfundsmæssig interesse. Disse retningslinjer findes tillige på Miljøstyrelsens hjemmeside (bilag A).

Varebilen Nr. X opfylder ikke disse kriterier for dispensation. Det er teknisk muligt at montere partikelfilter på varebilen, og den anvendes ikke til offentlige aktiviteter. Der er heller ikke tale om et unikt specialkøretøj, jf. herom umiddelbart nedenfor.

Det fremgår også af lovforslagets afsnit 2.5.1, at det skal tillægges vægt, hvis en virksomhed bliver ramt atypisk hårdt økonomisk:

"Af bemærkningerne til § 15 c, stk. 1, fremgår det, at der er tale om en konkret vurdering, hvor den økonomiske betydning af kravet om partikelfilter bl.a. indgår. Det bemærkes i den forbindelse, at en virksomhed efter omstændighederne vil kunne blive atypisk hårdt ramt økonomisk, fordi virksomheden har forretningssted inden for miljøzonen og vil skulle montere et partikel-filter på alle køretøjer, eller fordi virksomheden har specialkøretøjer, hvor det vil være særligt omkostningsfuldt at skulle montere partikelfilter. Et specialkøretøj defineres ved, at den samlede pris for køretøjet overstiger det dobbelte af prisen for chassiset (undervognen, samling af de basale dele af køretøjet)."

Tilsvarende fremgår af bemærkningerne til § 1, nr. 9, i lovforslag nr. 170 af 16. april 2020 (bilag C, side 29), som førte til lov nr. 808 af 9. juni 2020 om ændring af miljøbeskyttelsesloven, hvorved reglerne om partikelfilter for varebiler blev flyttet til § 15 b, stk. 2.

Det fremgår af lovforslagets afsnit 2.5.1, at der i forbindelse med den tidligere indførelse af reglerne for lastbiler og busser blev givet midlertidige dispensationer af ½-1 års varighed.

Miljøstyrelsen har med rette lagt vægt på, at sagsøger med afgørelsen af 13. august 2020 (bilag 2) har fået en midlertidig dispensation til varebilen for perioden 14. august 2020 – 30. juni 2021, og at der dermed er givet sagsøger en rimelig periode til at indrette sig efter de skærpede regler.

Miljøstyrelsen har med rette lagt vægt på, at sagsøger har ansøgt om dispensation til at køre med varebilen i miljøzonen mere end få gange om året (ifølge ansøgningen i bilag B og 2 en gang om ugen), og at der

ikke er tale om et unikt specialkøretøj. Den ansøgte kørsel kan dermed ikke anses for at være af underordnet betydning for miljø og sundhed, jf. bekendtgørelsens § 14. Der er ikke grundlag for at tilsidesætte denne vurdering.

Miljøstyrelsen har tillige i afgørelsen taget i betragtning, at montering af partikelfilter vil være bekosteligt (oplyst til 26.995 kr. eksklusive moms og montering), men Miljøstyrelsen har ikke fundet, at dette i sig selv betyder, at sagsøger skal gives dispensation. Der er ikke grundlag for at tilsidesætte denne vurdering.

Miljøstyrelsen har foretaget en konkret skønsmæssig vurdering af omstændighederne i sagen, og der er ikke grundlag for at tilsidesætte denne vurdering af, at der ikke foreligger særlige omstændigheder, som begrunder en dispensation. Afgørelsen er i overensstemmelse med styrelsens praksis.

Miljøstyrelsen bestrider, at kravet om partikelfilter rammer sagsøger på en sådan måde, at kravet har karakter af et ekspropriativt indgreb, jf. bekendtgørelsens § 14, stk. 2.

Indførelsen af miljøzoner i Danmark har en klar miljømæssig begrundelse, idet niveauet af skadelige partikler i luften hermed nedsættes. Der henvises til det i svarskriftet anførte. Der er tale om generelle regler begrundet i hensyn til miljø og sundhed, som rammer alle ejere af varebiler drevet af kompressionstænding indregistreret før den 1. januar 2007, som med virkning fra den 1. juli 2020 skal have monteret et partikelfilter.

Afslaget på dispensation betyder for sagsøger, at han efter en overgangsperiode på 10 ½ måned fra den 1. juli 2021 ikke længere har kunnet anvende varebilen Nr. X, som første gang blev indregistreret den 4. juli 2000, i miljøzonen, hvor han bor og arbejder. Han er dermed i samme situation som alle andre, der bor og arbejder i miljøzonen, og som benytter en ældre varebil med kompressionstænding.

Sagsøger har nydt godt af en periode med dispensation, han har haft mulighed for at påmontere et partikelfilter, og han har haft mulighed for at benytte bilen uden for miljøzonen. Afslaget på dispensation rammer ikke sagsøger atypisk hårdt, og det kan ikke karakteriseres som et ekspropriativt indgreb. Miljøstyrelsen henviser til Folketingets Ombudsmands udtalelse af 1. juli 2021 (bilag E) i en lignende sag.

Miljøstyrelsen fastholder bøderne for kørsel i strid med reglerne og trods afslag på dispensation.

...”

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

Denne sag angår prøvelse af en afgørelse af 25. juni 2021 fra Miljøstyrelsen, hvorefter Advokatfirmaet ^A fik afslag på dispensation fra kravet om montering af partikelfilter i firmaets varebil, i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 15 c, stk. 1.

Det lægges indledningsvist til grund som ubestridt, at den i sagen omhandlede varebil blev indregistreret den 4. juli 2000, og dermed som udgangspunkt var omfattet af partikelfilterkravet i miljøbeskyttelseslovens § 15 b, stk. 2, nr. 1. Det lægges videre til grund, at varebilen er afhændet i marts 2022.

Det følger af miljøbeskyttelseslovens § 15 c, at miljøministeren i særlige tilfælde kan dispensere fra partikelfilterkravet. De nærmere regler om dispensation fremgår af bekendtgørelse nr. 948 af 21. juni 2020 om krav til dieseldrevne lastbiler, busser og varebiler i kommunalt fastlagte miljøzoner m.v., som var gældende på tidspunktet for Miljøstyrelsens afgørelse om afslag på dispensation.

Af den dagældende bekendtgørelses § 14, stk. 1, fremgår det, at Miljøstyrelsen i visse nærmere angivne tilfælde kan meddele dispensation fra partikelfilterkravet, og af stk. 2 fremgår videre, at Miljøstyrelsen skal meddele dispensation fra kravene om et effektivt partikelfilter, hvis kravene rammer ansøgeren på en sådan måde, at de får karakter af et ekspropriativt indgreb.

Advokatfirmaet ^A har gjort gældende, at Miljøstyrelsen burde meddelt dispensation for partikelfilterkravet, idet Advokatfirmaet ^A blev atypisk hårdt ramt af partikelfilterkravet, og idet kravet om partikelfilter nærværende sag har karakter af ekspropriation.

Spørgsmålet om, hvorvidt Advokatfirmaet ^A havde krav på dispensation fra partikelfilterkravet, beror på en konkret helhedsvurdering af samtlige relevante faktorer, herunder hvorvidt eftermontering af et partikelfilter på køretøjet vil være sikkerhedsmæssigt uforsvarlig, om særlige forhold ved køretøjet tilsiger, at der bør meddeles dispensation, og andre omstændigheder i øvrigt taler derfor, eller om kravene rammer ansøgeren på en sådan måde, at de får karakter af et ekspropriativt indgreb.

Retten finder, at Miljøstyrelsen i sin afgørelse af 25. juni 2021 har foretaget en bedømmelse af sagen inden for den angivne retlige ramme under inddragelse af de relevante og fornødne faktiske oplysninger, og retten finder ikke, at der er grundlag for at tilsidesætte den skønsmæssige vurdering af spørgsmålet om dispensation efter miljøbeskyttelseslovens § 15 c, stk. 1, som styrelsen har foretaget.

Retten frifinder herefter Miljøstyrelsen for Advokatfirmaet A s påstand 1.

På denne baggrund, og idet det efter oplysningerne i sagen lægges det til grund som ubestridt, at Advokatfirmaet A s varebil ved fem forskellige lejligheder har befundet sig i en miljøzone uden at have påmonteret partikelfilter, findes de af Miljøstyrelsen udstedte bødeforlæg at være pålagt med rette, hvorfor Miljøstyrelsen ligeledes frifindes for Advokatfirmaet A s påstand 2.

Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat til dækning af udgift til advokat med 3.760 kr. Miljøstyrelsen er ikke momsregistreret.

THI KENDES FOR RET:

Miljøstyrelsen frifindes.

Advokatfirmaet A skal til Miljøstyrelsen betale sagsomkostninger med 3.760 kr. inklusive moms.

Beløbet skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.